

„Nálada lidu souvisela s válečnými událostmi. Zastavením postupu na východě nastalo určité poklesnutí mysli a vše čekalo na druhou frontu. Akce v Itálii, ale hlavně invaze přispěla opět k optimismu, se kterým se nyní hledí na další vývoj. Změna ve smýšlení se projevila i v zostření režimu na Slovensku, což se vidí v uzákonění dalekosáhlých policejních a vojenských opatření. Přihlašovací povinnost při změně pobytu přesahujícím 2 dny, povinné nošení osobních legitimací, oprávnění bezpečnostním orgánům provádět domovní prohlídky, zatýkání, věznění v zajišťovacích táborech a uvalení vyšetřovací vazby bez předcházejícího úředního příkazu, cvičení gardy v okresních politických školách k politickým a bezpečnostním účelům atd.

Po stránce vojenské byly povolány zálohy do činné služby bez ohledu na věk až do padesátého roku, více útvarů bylo přeskupeno, částečně za Karpaty, částečně na východní Slovensko.

Na východním Slovensku byla zavedena vojenská správa a nyní jsou nařízené soupisy na dodatečné odvody neodvedených osob ročníků 1904 až 1922.

Po návštěvě Tisově u Hitlera se ukázalo, že vojenské požadavky Němců byly při návštěvě zatajené a že Němci je předložili až po ní.

Práce v odboji se vyvíjí celkem úspěšně. Spolupráce občanských složek s vojenským vedením je na dobré cestě. Co se týče tvoření národních výborů, věc byla zatím z bezpečnostních důvodů odložena, což však nemá vliv na dosažení účelu sledovaného národními výbory. Akce se ostatně připravuje.

Tvoření partyzánských jednotek se oživí při nových vojenských akcích na východě. V té souvislosti byla zavedena účast pracovníků, kteří měli na starosti organizační a finanční stránku věci.”

Kopecký.

AMZV Praha. Depeše došlé, 1944, čís. 1293 (Žen. 343). Záznam dešifrované došlejší depeše (d. 7. 7. 1944). Strojopisný přepis.

90

1944, júl 10. [Švajčiarsko.] — Zpráva o situácii na Slovensku, najmä o jednotlivých smeroch odbojového hnutia a o perzekučnej akcii ľudáckych orgánov, s čiastkovými pokynmi vo veci Bratislavy, spojenia a parašutistov, zaslaná rádiotelegraficky čs. zpravodajskej službe v Londýne.¹

Bgl 071013/44

Staller (má krycí jméno Majský) je rovněž v nebezpečí v souvislosti s Ryšánkem.

Po bombardování Bratislavy zesílil proti-československý kurs slovenské vlády.

Československé kruhy v Londýně byly informovány, že Sidor se ve Vatikáně pokoušel navázat styk se Spojenci. Konstatují, že neznají nejen Sidora, ale ani žádného jiného kolaboranta, ať se jmenuje Ing. Klinovský, poslanec Hollý nebo Čarnogurský. Upozorňujeme kruhy doma, aby za žádných okolností s nimi nepracovali. Spojka dále prosí rozhlasem využít též z Moskvy fakt, že při poplachu za bombardování byla malá ochrana dělnictva, kdežto páni se skryli bezpečně.

Konečně spojka prosí, aby Hodžově rodině byly tlumočeny projevy soustrasti od všech skupin odboje a též od rodiny Pálkových, od Dra Pavlů s manželkou, od Michala Pálků, od Országhovců, od Šrobára, Ursínyho a Lettricha.” (AMZV Praha. Depeše došlé, 1944, čís. 1311, Žen. 347.)

Materiál od Frašackého (okrem zpráv poslaných prostred. majora Karla—Sedláčka) posielal potom Kopecký prakticky celý júl. Niektoré časti tohto materiálu publikujeme ako dokumenty čís. 93, 94 a 101.

¹ Ide zrejme o časť zo zpráv, ktoré priniesol na začiatku júla 1944 Frašackého posol dr. Ko-

Dominuje Gašpar a Čulen. Nutno útočiť na Gašpara jako na muže bez mravních kvalit a říci, že protičeské akce vyvolávají odplatu nejen věrných Slováků, ale i Spojenců. Všichni doporučují ihned bombardování Dubnice a Považské Bystrice. Po bombardování Mach nařídil 28. června zatýkání nejbližších příbuzných slovenských emigrantů, známých v Londýně. Dne 30. června byli zatčeni: manželka Pauliniho, bratr Ilja se ženou, bratr Platon, dále manželka ministra Lichnera a jeho bratr, syn poslance Bečky. Mají být dále zatčeni Viestovci a bratr Clementise. Bude-li zatčena Flora, bude s ní udrženo spojení.

Stanici Anna dal Frey k dispozici všem skupinám: Šrobárově (jeho krycí jméno nyní je Klen nebo Manin²), sjednocené skupině Ursíny plus komunisté, plus mladí sociální demokraté, Dr. Šoltész a Dr. Horváth, Flora a Pisár. Tato skupina³ reklamuje však zvláštní vysílačku jen pro sebe. Tato skupina se sjednotila se skupinou Dr. Šrobára. Též Ursíny jedná se Šrobárem o sloučení. Komunisté dosud souhlas k osobě Šrobára nedali. Zdena dobře zasáhla. V dohodě se Zdenou Frey ho neseznámil se všemi skupinami a zprostředkuje sám styk pro něho.⁴

Zdena odevzdal Freyovi vzkaz z Londýna o možnosti vyhlášení Bratislavy za otevřené město. Věc by se dala předložit slovenské vládě přes švýcarského diplomatického zástupce a měla by úspěch. Konkretizujte podmínky.

Prosím, sdělte vždy v rozhlasě všechna hesla, jimiž skupiny žádají potvrzení příjmu zpráv.

Je třeba příznivě komentovat spolupráci s Karpatskými Ukrajinci a je nutno zavést jejich relace.

Sdělte Slovákům, zda parašutisté Pavlík, Burda, Komora jsou správní.

Šrobár žádá, aby Hodža byl využit propagačně, jinak se ho zmocní Mach.

Všechny skupiny prosí o pokyny a časové poselství pana presidenta.

SÚA Praha. b S 40-3/67-68. Fotokópia strojopisného záznamu dešifrovanej došlej depeše.

91

1944, júl 10. [Londýn.] — Depeša ministra dr. H. Ripku vyslancovi dr. J. Kopeckému v Ženeve s odkazom dr. P. Drtinu do vlasti, v ktorom sa vysvetľuje, prečo čs. rozhlas v Londýne vyzýval k rozpútaniu partizánskeho boja.

Tajné.

K Tvé 331-33.¹

1. Zpráva politicky mimořádně důležitá. Bylo by proto záhodno, aby aspoň president znal přesně informátora, jehož spíše jen tušíme. Pokus se zjistit — je-li ovšem bez nebezpečí možno — u Kaviara. Ať nám udá identifikační znaky, nemusí jmenovat.

peckému do Ženevy (porov. Kopeckého depeše zo 6. 7. 1944, dokument čís. 89). Podľa šifry Bgl možno súdiť, že zpráva bola odoslaná prostred. majora Karla — Sedláčka.

² Podľa Golianovho oznamu z 29. 7. 1944, zaslaného cez rádiostanicu Vít, krycie meno Šrobára bolo Perun a skupin na Šrobára zapojených Klen.

³ Slová „tato skupina“ sa vzťahujú na Floru a Pisára, t. j. K. Viestová a Kapinaja. Z prameňov, ktoré sme mali k dispozícii, sa nám nepodarilo históriu stanice Anna objasniť (porov. tiež poznámku k dokumentu čís. 101 z 19. a 21. 7. 1944).

⁴ Viď poznámku v zpráve Flora—Kapinaj (dokument čís. 101 z 19. a 21. 7. 1944) „Váš posol Zdenek nás obišiel“.

¹ Pod týmito číslami zaslal Kopecký do Londýna situačnú zprávu nekomunistickej odbojovej skupiny z Čiech, ktorá došla do Ženevy cez skupinu Flora.